КАФЕДРА МІДНИХ ДУХОВИХ ТА УДАРНИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Диригентська практика

Освітній ступінь	«Магістр»	**Курс**	1-2
		Семестр	1-3
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»		
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво» Кларнет / Саксофон / Фагот / Флейта / Валторна / Тромбон / Труба / Туба / Ударні інструменти		
Статус	Вибіркова	**ECTS**	3
		Годин	90
		Практичні	24
		Самостійна робота	66
Форма контролю	Залік		

Інформація про викладача

ПІБ	**Прудченко Михайло Петрович,** професор кафедри мідних духових та ударних інструментів Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, народний артист України.
e-mail	iosiffrants@ukr.net

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни – втілення у практичну роботу з оркестром диригентських умінь і навичок, засвоєних з курсу «Диригування».

Завдання дисципліни передбачають:

1. Досконале вивчення тексту партитури.
2. Ефективне застосування специфічних диригентських технологічних прийомів і навичок для досконального відтворення художньо-образного змісту партитури.
3. Подолання психологічних перешкод у роботі з колективом.
4. Виховання навичок контролю реального звучання оркестру, оркестрових груп, умінь відрізняти багато темброве забарвлення оркестрової фактури.

В основу побудови програми покладено принцип поетапного ускладнення програмних вимог, природний перехід від технічних до художньо-творчих завдань. Цей принцип навчання дозволяє здійснювати диференційний підхід в організації навчального

процесу, а також дає можливість всебічно враховувати індивідуальні здібності здобувача та рівень їх попередньої підготовки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати:

- специфіку професійної роботи диригента з оркестром, його функціональні обов'язки і завдання;
- основні засади диригентської майстерності;
- основи методики репетиційної роботи з оркестром;
- засоби і прийоми взаємодії з оркестром в контексті розкриття драматургії твору;

вміти:

- володіти навичками інтерпретації музичних творів та принципами створення програм концертних виступів;
- орієнтуватись в різноманітній музичній стилістиці та ефективно застосовувати знання та набутий досвід з курсу Диригування;
- враховувати індивідуальні професійні якості оркестрових виконавців в процесі підбору концертмейстерів груп, солістів;
- застосовувати весь комплекс виразних засобів для створення художнього образу та драматургії.

Програмні компетентності

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 7.Здатність до міжособистісної взаємодії
ЗК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті.
ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):

СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
СК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики.
СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській / педагогічній діяльності.
СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного/навчального матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності.
ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
ПРН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській

діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
ПРН 9. Здійснювати ефективне управління мистецькими проектами, зокрема, їх планування та ресурсне забезпечення.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

Змістовий модуль І. Робота над партіями та з оркестровими групами

Тема 1. Група дерев'яних духових інструментів. Група мідних духових та ударних інструментів.
Тема 2. Взаємодія різних оркестрових груп

Змістовий модуль ІІ. Диригентсько-виконавська інтерпретація оркестрового твору

Тема 3. Авторська ідея та її диригентська реалізація
Тема 3. Авторська ідея та її диригентська реалізація
Тема 4. Агогіка, кульмінації, драматургія

Змістовий модуль ІІІ. Диригентські засоби усунення недоліків оркестрового звучання

Тема 5. Зміни технічних вимог до оркестру та прийомів диригування
Тема 6. Контроль і керівництво окремими голосами
Тема 7. Вербальні та жестові виражальні засоби

Змістовий модуль IV. Робота з оркестром в плані передачі характеру музичного твору

Тема 8. Осмислене відтворення змісту
Тема 9. Виявлення елементів побудови форми та їх взаємозв'язків

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Практичні заняття, самостійна робота.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у Viber та інші платформи зв'язку.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Навчальна дисципліна «Диригентська практика» передбачає систему оцінювання знань здобувачів за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з чотирьох змістових модулів. Результати практичної діяльності здобувачів оцінюються за 100-бальною шкалою за накопичувальною системою.

Форми поточного контролю:
- відвідування практичних занять;
- виконання завдання, що готувалося в процесі самостійної роботи;
- відпрацювання технічних елементів мануальної техніки;
- вивчення музичного матеріалу партитур, що вивчаються в поточному модулі;
- гра партитури на фортепіано;
- написання власної оркестровки музичного твору;
- експрес - опитування виконання завдання, що опрацьовується безпосередньо на занятті (диригування партитури або її уривків) з виконанням поставлених вимог.

Модульний контроль: результати вивчення кожного змістового модуля підсумовуються за підсумками всіх форм поточного контролю.

Підсумковий контроль знань - залік проводиться у диференційній формі і передбачає:
- виконання практичного завдання (диригування напам'ять оркестрового твору);
- представлення партитури музичного твору (власна інструментовка);
- гра партитури.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Відвідування практичних занять	35
2.	Виконання самостійної роботи	40
3.	Залік	25
	Всього	100

Критерії оцінювання знань здобувачів

90–100–A– відмінно – Магістрант має яскраве виявлення глибокого розуміння художнього змісту музичних творів при професійному володінні технічно-мануальними та артистично-експресивними засобами диригентсько-виконавської майстерності. Показове виявлення відмінного володіння художньо-образним змістом музичних творів при вільному оперуванні всіма засобами диригентської технології. Магістрант демонструє точність прочитання та стилістичну довершеність відтворення авторського тексту.

82–89–B– добре – Переконливе виконання, що свідчить про розуміння образно-художнього змісту та стилістичних особливостей музичних творів.

74–81–C– добре – Магістрант впевнено відтворює різноманітну образну сферу музичних творів, демонструє певні знання музично-драматургічних закономірностей та стилістичних особливостей виконуваних творів, достатні диригентсько-вольові та комунікативно-виконавські навички.

64–73– D – задовільно – Магістрант володіє диригентсько-виконавськими навичками на задовільному рівні. Розуміє принципи диригентського впливу на колектив, але інертний у виявленні власного бачення музично-драматургічного розвитку твору, демонструє не впевнене знання музичного тексту.

60–63– E – задовільно – Магістрант володіє базовими навичками диригентської техніки, інертний у виявленні власних реакцій на процеси музичного розвитку твору, демонструє помилки у відтворенні музичного тексту, слабке розуміння засобів диригентсько-виконавської виразності.

35–59–FX – незадовільно – Магістрант демонструє базові навички диригентської техніки, часткове знання музичного матеріалу, не здатність до виконавської комунікації з творчим колективом.

1–34– F – незадовільно – Магістрант ознайомлений з основами диригентської техніки, демонструє не знання музичного матеріалу, диригентсько-вольові якості відсутні (відсутність творчого обдарування та професійної майстерності).

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів з особливими освітніми потребами.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь здобувачів у міжнародних, вітчизняних та кафедральних конференціях, круглих столах тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Арбіт С. Оволодіння навиками оркестрового акомпанементу. – Львів, 1986.
2. Геринович О. Деякі аспекти техніки диригування. – Рівне, 1983.

3. Дорофєєва В. Ю. Теоретичні аспекти сучасної української музики : монографія / В. Ю. Дорофєєва ; МОН України [та ін.]. – Київ : Ліра-К, 2017. – 188 с.
4. Дражниця Л. Аналітична робота диригента над музичним твором. – Львів, 2004.
5. Дражниця Л. Залікові та іспитові вимоги з диригування для студентів кафедри оркестрового диригування. – Львів, 1990.
6. Колесса М. Ф. Основи техніки диригування / М. Ф. Колесса. – К. : Музична Україна, 1981. – 208 с.
7. Кучерук В. Ф. Методика і практикум роботи з колективом : навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти / Володимир Феофілович Кучерук, Надія Петрівна Кучерук., Петро Йосипович Шиманський. − Луцьк : ВежаДрук, 2018. – 88 с.
8. Лисько З. Музичний словник, - Стрий, 1933.
9. Луців Ю., Юзюк І. Образне осмислення диригента і художнє виконання музичного твору. – Львів, 1985.
10. Разумний І. Посібник з диригування, - К., 1968.
11. Музичне мистецтво України (питання історії, питання педагогіки, питання виконавства, музичне мистецтво в творчих персоналіях): колективна монографія / заг. ред. Н. М. Кречко. – Київ : Ліра - К, 20020. – 204 с.

НАВЧАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКИЙ РЕПЕРТУАР

1. Альбеніс І. Кордова.
2. Бетховен Л. Симфонії (окремі частини), Увертюри: «Егмонт», «Коріолан», «Леонора» № 3 .
3. Бізе Ж. «Арлезіанка» (Сюїти №№ 1,2).
4. Брамс Й. Симфонії I-IV(Переклади окремих частини), Дві серенади для оркестру, Угорські танці, Увертюри «Академічна», «Трагічна».
5. Вагнер Р. Увертюри та оркестрові фрагменти з опер «Лоенгрін», «Тангейзер», «Трістан та Ізольда», «Нюрнберзькі мейстерзінгери», 6 Вальси (1, 2, 4, 5, 6, 8, 9, 11) в перекладі для оркестру.
6. Вебер К. М Увертюри до опер «Оберон», «Вільний мисливець», «Евріанта», «Запрошення до танцю» .
7. Верді Дж. Вступ до опери «Травіата», Увертюри до опер: «Сицилійська вечерня», «Сила долі», «Набуко», «Ернані», сцени та арії з опер «Ріголетто», «Дон Карлос», «Отелло».
8. Гайдн Й. Симфонії.
9. Гайдн Й. Симфонії (окремі частини).
10. Гершвін Дж. Фрагменти з опери «Поргі і Бесс», «Рапсодія у блакитних тонах», симфонічна поема «Американець у Парижі».
11. Глюк Х. Симфонії, Уривки з опери «Орфей і Евридіка».
12. Гріг Е. «Пер Гюнт» (Сюїти №№ 1, 2), Сюїта «З часів Хольберга».
13. Гулак-Артемовський С Вступ, танці та сцени з опери «Запорожець за Дунаєм».
14. Гуно Ш. Сцени і танці з опер «Фауст», «Ромео і Джульєтта», «Скерцо», частини з симфоній D-dur та Es-dur.
15. Данькевич К. Фрагменти з опери «Богдан Хмельницький» і балету «Лілея».
16. Дворжак А. Переклади симфоній (окремі частини),Слов'янські танці .
17. Колодуб Л. «Українські танці», Карпатські рапсодії.
18. Лисенко М. – переклади та інструментовки: сцени та арії з опер: «Наталка Полтавка», «Тарас Бульба».
19. Ліст Ф. Симфонічні поеми: «Прелюди», «Мазепа».
20. Майборода Г. «Гуцульська рапсодія», Симфонічна поема «Лілея» .
21. Моцарт В. А. «Маленька нічна серенада», частини із симфоній №№ 35, 36, 38, 39, 40,41, Увертюри до опер.
22. Сібеліус Я. «Сумний вальс», Поема «Фінляндія».
23. Скорик М. «Гуцульський триптих», Мелодія.
24. Шуберт Ф. Симфонії (Окремі частини).